

1.
M

Kertomus erästä kirkkautisesta suo-
lojdesta: Karsämäen joutajasta,
säilyttäjä. Keski-Pohjanmaan kausan-
opistossa Haapavedellä ja kuuluu „Haa-
paveden kausanopistolaisliiton” kokoe-
lmiin (nro 14-17).

Olkemessaan viime kesänä Haapa-
vedellä tutustui allekirjoittanut si-
käläisessä kausanopistossa säilyttäjä-
viin „Haapaveden kausanopistolaisliiton
Kokolmiin”, jotka käsittivät etupää-
ssä kausatieteellisiä asioita, entisen
kausanopiston oppilaan Erkki Löderlundin
viime lukuvuoden kuluessa kerää-
miä. Kokolmissa oli myöskin nel-
jä kirkkautista esinettä, kaikki kouru-
tallaji (nro 14-17, ks. myöskin liitetty
piirustukset*), löydetty yhdessä suon-
ta Karsämäen joutajasta Karsämäen
Kylästä Mattilan talon Tonkila-nimi-
sestä niitystä. Koska löytö parissa
suhteessa näyttää erikoisemmin mie-
lenkiintoiselta, ansaitsee se joi mi-
lestäni erikoisen selostuksen.

Löytösuhteista kertoo melkoisen
tarkkaan Samuel Rauuan kirje
yhtäaimitulle Erkki Löderlundille;
liitän siitä tähän kopian:

* Yhnt. kokolmit, Haapavedellä; erik. kopio-
issa.

Kärsämäki 19 $\frac{1}{2}$ 14.

Herra Erkki Söderlund.

Kirjeen johdosta saan ilmoittaa, että me taltat löydettiin 12 päivä maaliskuuta 1913 Kärsämäen pitäjän Kärsämäen kylästä Valentin Raunan omistamalta Mattilan talon Tonkila nimiseltä niityltä, savea ajassa, noin 1 metri syvyydestä maan pinnasta, josta 50 sm suuta ja 50 sm savea; paikka on noin 100 m. Kärsämäen joesta etelään päin; löytäjä? Fisakki Ranta, Valentin Raunan poika.

Kunnioitukseksi

Samuel Ranta.

Yllä kuvattu löytö kuuluu epäilemättä Skandinaavian maissa jo kivikaudella yleiseen maa- ja puulöytöjen ryhmään. Lisäksi kaikki neijä esineet ovat saman lajia, kourutalvoja, ja vielä erikoisen hyvin säilyneitä. Lopetus Mäkelien mukaan alin se siis uhrilöytöksi luettava. Toisessakin suhteessa on löytö mieltäkiinnittävä. Kaikki talttoista (kuvissa n° 14 ja 15) näyttäväät nimittäin olevan n. s. viheriä liusketta, Etelä-Karjalassa ja Suomessa kiviareihin yleisesti käytettyä, mutta Pohjois- maalla ylen harvoin tavattavaa vuorilajia. Molemmat ovat, mikä Pohjanmaalla, kivikauden esineiksi nähden on jorkeusluontoista, erikoisen hyvin kiattuja ja taltta n° 14 ainakin on tyypiltään puhtaasti Karjalainen. Taltat n° 16-17 ovat jo lähempänä pohjalaisia muotoja. Vuorilaji niissä on, mikäli

auskirjoittanut pystyy arviota arvoittelemaan,
 erästä kumman viheriä? vähän sädekirjitus-
 ketta muistuttavaa kiveä, jota pohjois-Savos-
 sa, erikoisesti, mikäli olen paannut merkille,
 Piilavedellä ja Kiuruvedellä, on käytetty
 kiviaseita. Kuten viime mainituista jiltä-
 gislä, etenkin Piilavedeltä, on löydetty useam-
 pnia kiviaseita (keldorydylaskuolukia, Neujon
 karjalaisia tasatalloja y.m.), joita sekä muo-
 tonsa että vuorilajinsa perustalla on pin-
 dettava suorastaan Etelä-Karjalasta tai
 Aunuksesta tuotuihin impartiavaroihin,
 asettaini tässäkin löydyt tällain impor-
 tti yhteyteen. Lisäksi voidaan mainita
 muuan epäilemättä karjalaisperäinen
 tasatallu Nivalasta. (H. M. 3531:13.).
 Kenties ovat nämä löydöt merkkejä a-
 sutuksen siirtymisestä kivi-kauteen Karja-
 lasta Pohjois-Savon ja Pohjanmaalle. En-
 nenkuin asiasta voidaan joästä varmuu-
 teen, ovat aunnattomien tekemät vuori-
 lajinnääräykset tarpeen.

Pitäen löytöä melkoisen tärkeänä
 ehdotan quolentani, että mainitut
 esineet vuorilajinnääräyksiä ja ko-
 joiden ottamista varten joudettaisiin
 Viikkiin Historialliseen museoon. Mah-
 dollisesti voitaisiin löytöseikoista, esim.
 siinä, mitenkä ~~kauppa~~ läheltä Toivian,
 esineet löytyivät, saada löytäjästä
 kirjien välillä kautta tarkempia tieto-
 ja. Eikä kaisauksien kautta saataisiin
 ainalle lisää valaistusta, lienee enää Tus-
 kin Toivottavaa.

Helsingissä 10 p. marrask. 1914.

Ks. piiraknia
 sin eirtä pyynt.
 (Kokoomat, Haapavesi).

Arne Europaeus.